WASHINGTON DC

1893 80 років 1973 Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюзу: (201) 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНС: (212) BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 217. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 29-го ЛИСТОПАДА 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, NOVEMBER 29, 1973 No. 217. VOL. LXXX.

СТВОРЕНО УКРАЇНСЬКУ СВІТОВУ КООПЕРАТИВНУ РАДУ

Торонто (В. І.). — Український кооперативний рух в діяспорі ввійшов в нову стадію свого розвитку. Напередодні Другого Світового Конґресу Вільних Українців в Торонті, дня 31-го жовтня, 1973, відбулася тут вперше Світова Конференція Українських Кооператорів, що її скликала Кооперативна Комісія при Секретаріяті СКВУ. На Конференції були заступлені наші кооперативи в Европі, Австралії, Арґентіні, ЗСА і Канаді. Разом прибуло 50 кооперативних делеґатів і 13 гостей. Конференцію відкрив голова Української Кооперативної Ради в Торонті, дир. Василь Сигник, який у вступному слові, між іншим, сказав: „Треба бути вдячним Божому Провидінню, що в цей час, коли жорстокий окупант України знищив нашу кооперацію на рідних землях, ми маємо можливість продовжувати її славні традиції у вільному світі, розбудовувати її та поставити на службу українському народові". Ці його слова стали провідною думкою для цілої Конференції.

Для переведення ділових нарад була обрана Президія в складі: голова — дир. Омелян Плешкевич, заступники голови — дир. І. Коць і дир. В. Сигник, секретарі — В. Іващук і М. Сиротинський. Голова Президії, що протягом біж. каденції СКВУ сповняв обов'язки голови Кооперативної Комісії з'ясував розвиток наших кооператив в діяспорі та можливості дальшого їх розвитку. Зі звітів делеґатів поодиноких країн, що заступали крайові к о о перативні централі, стало відомим, що маємо разом у світі 69 кооператив, в цьому 63 кредитові. Їх оборотовий капітал перейшов вже суму 150 мільйонів долярів. У всіх заступлених країнах кооперативи наші мають сприятливі умовини для дальшого розвитку. Всі наші кооперативи зв'язані стисло зі загальними громадськими орґанізаціями, є інтеґральною частиною нашого громадського життя. Вони виплатили вже зі своїх прибутків сотні тисяч долярів на різні народні цілі, а при дальшій своїй розбудові можуть стати фінансовою базою також для наших центральних орґанізацій. Щоб так сталося, треба більшого заінтересовання зі сторони наших провідних орґанізацій кооперативним рухом та можливостями його поширення в країнах нашого поселення. Проблему дальшої розбудови нашої кооперації в діяспорі має опрацювати, при допомозі крайових кооперативних централь, наша центральна кооперативна репрезентація, якої дотеперішню назву — Кооперативна Комісія при Секретаріяті СКВУ схвалено змінити на Українську Світову Кооперативну Раду. В ході нарад були виголошені три доповіді. Перша з них, програмова доповідь інж. А. Качора на тему: „Головна мета української кооперації у вільному світі" дала ідеологічні настанови та програму майбутнього розвитку нашої кооперації в діяспорі. Дві другі доповіді, д-ра Я. Гарасимова на тему: „Напрямні українського кооперативного руху" та д-ра Я. Сенькова на тему: „Монетарні реформи і українська фінансова політика" — насвітлили нові розвиткові тенденції в сучасній фінансово-господарчій політиці, які український к о о перативний рух повинен засвоїти для успішного дальшого свого розвитку.

Висліди дискусії над звітами делеґатів та проблемами, заторкнутими в доповідях, відбилися виразно в резолюціях, які закликають наше суспільство в діяспорі до дальшої розбудови нашої кооперації, її співпраці зі всіма нашими громадськими орґанізаціями та Українською Світовою Кооперативною Радою, осідком якої на час наступної каденції СКВУ буде в Торонто. Згадані резолюції були передані Резолюційній Комісії СКВУ і будуть поміщені в його загальних і остаточних резолюціях.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Д-р К. Савчук — „Знаменитий педагог Америки"

„1973 — Знамениті педагоги Америки" — це заголовок щойно опублікованої книжки про найкращих педагогів Америки, імена і характеристика яких склались на її зміст. В книжці згадується, що „педагоги, вибрані для відзначення в цьому виданні, одержали наглядну і заслужену нагороду. Вони повинні стати ідеалом для всіх американців сьогодні і для майбутніх поколінь".

У цій книжці названо також д-ра Константина Савчука, надзвичайного професора історії в Сейнт Пітер Коледжі в Джерзі Ситі, в якому проф. К. Савчук викладає історію Східньої Европи, в тому й історію України. Він є також дорадником Східньо - европейського Студійного Клюбу. Проф. К. Савчук відомий, з своєї участи в українському політичному, студентському і суспільно-громадському житті. Тепер очолює комісію зовнішніх зв'язків в Політичній Раді УККА і є членом Наукової Ради ФКУ. Крім того, проф. К. Савчук це кол. президент СУСТА, редактор „Студентського Слова", співредактор „Горизонтів", „Фенікс" і співробітник інших студентських видань та видань ТУСМ-у, як його ідеологічно-політичний референт.

Вийшов у світ „Західньоканадський збірник"

Едмонтон. - Заходами Осередку НТШ на Західну Канаду за редакцією проф. д-ра Яра Славутича вийшов у світ „Західньоканадський збірник", що складається з семи наукових статтей, хроніки Осередку майже за двадцять років та бібліографії місцевих науковців. Зокрема у збірнику вміщені такі праці: „Національні назви перших українських поселенців у Канаді" д-ра М. Гладишевського, „Українські місцеві назви Альберти" д-ра Яра Славутича, „Українсь к и й вклад у шкільництво Альберти" мгр М. Хом'яка, „Українська мова в провінційних школах Альберти" адв. П. Саварина, „Західня Канада в українській літературі" д-ра В. Жили, „Україніка в Осередку етнічних студій" д-ра О. Малицького, „Нові напрями в металюргійній технології" інж. В. Кунди, „Хроніка осередку" мгр М. Хом'яка та бібліографії наукових праць д-ра В. В. Ревуцького, д-ра Яра Славутича, д-ра В. Жили, д-ра О. Малицького, адв. П. Саварина. Збірник вийшов у світ до 100-річчя НТШ. у підготові другий том збірника, присвячений також західньоканадській тематиці, вийде у світ за рік — до двадцятиріччя Осередку НТШ на Західню Канаду.

СЕНАТ ПОТВЕРДИВ НАЙМЕНУВАННЯ ФОРДА НА ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — У вівторок 27-го листопада Сенат більшістю 92 голосів до трьох потвердив найменув а н н я Джеральда Рудолфа Форда з Мічіґену, лідера республіканської меншости в Палаті Репрезентантів, на 40-го віцепрезидента З'єд н а н и х Стейтів Америки. Передбачається, що це найменування Форда буде потверджене також в Палаті Репрезентантів, 6-го грудня. Звертається увагу на історичність події, бо це перший раз, що будь-яка Палата Конґресу, діючи на підставі 25-го Доповнення до Конституції, замість виборців вибирає віцепрезидента країни. Проти найменування Форда голосували сенатори Томас Іґелтон з Мізурі, який свого часу сам був демократичним кандидатом на віцепрезидента, Вілліям Д. Гаттавей з Мейну та Гейлорд Нелсон з Висконсину, всі демократи. Не були приявні під час голосування сенатори Джордж МекҐоверн з Південної Дакоти і Стюарт Саймінґтон з Мізурі, обидва демократи, та республіканці Едвард Ґурні з Флориди, Пол Фаннін з Арізони та Джеймс МекКлур з Айдаго. Сам номінат на віцепрезидента, Дже р а л д Форд, очікував на вислід голосування в бюрі сенатора Гюґа Скотта, лідера республіканської меншости в Сенаті, і про цей вислід його поінформував сенатор Марлов В. Кук з Кентокі. Кілька хвилин пізніше Форд одержав телефон від свого давнього приятеля, президента Ніксона, який найменував його на віцепрезидента після резиґнації Спіро Еґню. Загально вважається, що навряд чи можна б підшукати іншого кандидата на цей другий з черги найважливіший пост в країні, який мав би таку загальну двопартійну підтримку, як її має Джералд Форд.

Палата Репрезентантів схвалила законопроєкт про літній час

Вашингтон. — Палата Репрезентантів схвалила у вівторок, 27-го листопада, законопроєкт, який передбачає встановлення практикованого досі тільки літом часу на одну годину швидше протягом цілого року на найближчі два роки. За законопроєктом голосувало 311 конгресменів, а 88 законодавців були проти нього. Законопроєкт, що є одним із ряду роблених тепер Урядом заходів для поборювання енерґетичної кризи, буде переданий тепер Сенатові, де вже зголошено подібний. Згідно з цим законопроєктом, 15 днів після його схвалення та підписання Президентом першої неділі о год. 2-ій рано вказівки годинників у більшості країни були б пересунені на одну годину вперед. Згідно з обрахунками знавців, така зміна часу заощадила б країні 95 бочок пального денно, потрібного на огрівання та освітлювання, що становить три відсотки браку пального, як його тепер оцінюється. Згідно з цим законопроєктом, поодинокі стейти вже не мали б вільного вибору на такий час, як це було досі у відношенні його встановлювання під час літа, хоч досі з цього права користали тільки Арізноа і Гаваї. Окремим голосуванням щодо Гаваїв зроблено виімок і в новому законопроєкті, який додатково передбачає, що у випадку, якщо стейт має різні часові зони, то він зможе їх „уніформувати", щоб всюди мати той сам час.

Залога „Скайлебу" перевела нові досліди

Гюстон, Тексас. — Інженери космічного центру ім. Линдона Б. Джонсона в Гюстоні повідомили, що астронавти третьої залоги космічної лябораторії „Скайлеб" перевели ряд нових важливих дослідів. Наприклад, астронавт Едвард Ґібсон, який є лікарем, брав пробки крови від команданта залоги Джералда Карра, щоб опісля порівняти ці пробки з пробками, які візьме в кінці 84-денної місії. Цей експеримент повинен виявити вплив стану безваговости на людський організм. Астронавт Вілліям Поґ, ужива ю ч и ультрафіолетний фотоапарат, робив знімки з Молочного Шляху та з блискучої комети Когутека. Астронавти фотографували також вибухи на поверхні Сонця та зробили ряд знімок Землі.

Заповідають збільшення числа безробітних в 1974 р.

Вашингтон. — Багато економістів, які працюють в приватному секторі, твердять, що в кінці 1974-го року число безробітних в Америці виноситиме близько 6 відсотків робочої сили країни. Минулого місяця безробітних було тільки 4.5 відсотка. Економісти зазначають, що зріст безробіття буде тільки частинно спричинений енерґетичною кризою. Але вони також твердять, що велике число робітників будуть без праці тільки протягом короткого часу. Ці короткотривалі звільнення з праці будуть зв'язані з тимчасовими нестачами нафти й нафтових продуктів. Економісти федерального уряду ще не оприлюднили своїх передбачень в справі безробіття.

Канада встановить обмеження на чужинецькі інвестиції

Оттава. — У понеділок, 26-го листопада, Палата Громад проголосувала законопроєкт, який встановить гострі обмеження на чужинецькі інвестиції в економіку Канади. Законопроєкт віддзеркалює зростаюче побоювання канадців, що економіка їхньої країни до великої міри контрольована чужинцями, особливо американцями. Законопроєкт, який тепер піде до Сенату, заявляє, що чужинці та чужинецькі корпорації, які хотіли б відкрити нові підприємства в Канаді, або перебрати контролю над уже існуючими підприємствами, мусять дістати на це дозвіл від канадського Кабінету. Сподіваються, що Сенат також проголосує цей проєкт. Міністер торгівлі Алестер Ґалеспі, після схвалення законопроєкту Палатою Громад, сказав, що Уряд не хоче припинити чужинецькі інвестиції, а тільки хоче допомогти канадцям розвинути економіку для добра самої Канади. На теперішній час американські бизнесмени контролюють майже половину індустріяльних підприємств Канади. Продукція автомобілів і гумових продуктів майже в цілості в руках чужинецьких корпорацій.

АРАБСЬКІ ДЕРЖАВИ УЗГІДНЮЮТЬ НАФТОВУ ПОЛІТИКУ

Альжир. — У противенстві до всіх дотеперішніх вершинних арабських конференцій, теперішня така конференція представників 16-ти арабських держав виявляється найбільш скоординована і ефективна політично. В першій мірі це стосується постанов арабських лідерів щодо нафтової політики на майбутнє. Йдучи по лінії пропозицій Савдійської Арабії та Єгипту, конференція вирішила стосувати „елястичну" нафтову політику з виразним пляном не пошкодити в нічому приязним для арабів державам, а також щоб належно „віддячитися" всім цим державам, які останньо рішилися дати підтримку арабам в їх боротьбі з Ізраїлем. У висліді застосування такого принципу конференція вирішила не обмежувати достави нафти до Японії та Філіппін на 5 процентів, як це було раніше заповіджено. Також не буде обмежень у доставі нафти для европейських держав, за винятком Голляндії. Всякі інші зміни в пляні обмежити доставу нафти до інших країн узалежнені від постави даних країн до справи Близького Сходу. Сьогодні є цілком очевидним, що того роду нафтова політика арабських держав себе цілком виправдала. Японія і Філіппіни заявили, що вони підтримують резолюцію ОН про обов'язкове звільнення арабських територій, захоплених Ізраїлем в 1967 році. Таке ж становище зайняв бельгійський уряд, стверджуючи, що „недопускаємою є окупація територій, захоплених у висліді воєнних дій". Хоч невідома ще позиція Голляндії, але голляндський уряд звернувся до міністрів нафтової промисловости Савдійської Арабії та Альжиру, які є з офіційними відвідинами в Европі, прибути на переговори до Гааги. Закордонні міністри країн Европейської Економічної Спільноти зі свого боку звернулися зі закликом до Ізраїлю звільнити всі окуповані арабські території. Таким чином, у висліді застосування „нафтової зброї", арабські держави добилися практично повної політичної ізоляції Ізраїля, який може покищо ще надіятися на підтримку з боку ЗСА, але і американський Уряд намагається прихилити ізраїльтян на погодження з арабами і на звільнення арабських територій.

Визнання Палестинського Визвольного Фронту

Вершинна арабська конференція формально визнала Палестинський Визвольний Фронт під проводом Ясіра Арафата єдиним представником палестинських арабів. Таким чином розв'язано остаточно спір про представництво на зовні палестинських арабів, за яке змагалися між собою не тільки окремі палестинські політичні групи, а й йорданський король Гуссейн. Покищо невідомо, яке він займе становище до такого рішення, а представник Гуссейна на конференції не взяв участи у цій частині нарад, на яких це питання вирішувано.

Незалежно від того вершинна конференція постановила, що цілллю арабів є відновлення палестинської держави, яка має охоплювати територію звільненої Ізраїлем Палестини включно з цією частиною Єрусалиму, що його захопили ізраїльтяни у війні 1967 року.

Індія затіснює зв'язки з СССР

Ню Делі. — За повідомленнями з індійської столиці, між прем'єр-міністром Індії Індірою Ґанді та генеральним секретарем КПСС Л. Брежнєвим ведуться переговори, що охоплюють не тільки питання взаємин між Індією та СССР, але також питання міжнародної політики, положення на Близькому Сході, ситуації у Південному В'єтнамі і питання договору про колективну безпеку в Азії. Хоч ніяких офіційних повідомлень про ці переговори досі ще не подано, то на основі публічних заяв Брежнєва та Індіри Ґанді можна зробити висновок, що обидві країни є на шляху встановлення дуже тісних і всесторонніх зв'язків в різних ділянках. Виступаючи перед тисячними масами гіндусів у Червоному форті, який вважається символом Моґульської сили, Брежнєв заявив, що „ми будемо ступати разом на нашому шляху вперед... Тільки всі ці, хто не бажає Індії добра і хто не хоче, щоб Індія була самовистачальна і незалежна, є незадоволені з нашої дружби... Індійсько-совєтська дружба є одним з основних принципів нашої політики. Совєтський Союз стояв при вас у багатьох випадках у минулому. Також і в майбутньому, у добрих і злих часах, Совєтський Союз стоятиме при Індії". З висловами „вдячности" для СССР виступила у своїй промові Індіра Ґанді, заявляючи, що „протягом банглядешської кризи тільки Совєтський Союз виявив зрозуміння для дійсности і прийшов нам з допомогою. Тепер знову Совєтський Союз прийшов нам з допомогою, даючи нам два мільйони тонн зерна [купленого, як відомо, за безцін в ЗСА!]. За це ми незвичайно вдячні. Індія і Совєтський Союз назавжди останутся приятелями. Дуже часто в західніх пресових звідомленнях пишеться, що Совєтський Союз натискає на Індію. Я хочу тут виразно ствердити, і раз на завжди, що Совєтський Союз ніколи не стосував натиску на Індію в ім'я дружби і ніколи не казав нам, що ми маємо робити".

Переговори між Брежнєвим та Індірою Ґанді продовжуються, а також продовжуються переговори між міністрами закордонних справ та економічними експертами. Про те, яку вагу СССР прикладає до цієї поїздки Брежнєва до Індії, засвідчує той факт, що разом з Брежнєвим прибуло з СССР понад 300 різних совєтських чиновників та представників преси. Брежнєв покидає Індію 30 листопада.

Видано „Сербохорватсько-русько-український словник"

Паризький тижневик „Українське Слово" інформує, що після довгої підготовчої праці в місті Новому Саді в Юґославії побачив світ термінологічний словник „Сербохорватсько-русько-український". Автор словника — проф. Микола Кочиш, головний редактор — Дюра Латяк; українську термінологію устійнив кандидат філологічних наук Олекса Мишанич. Словник має 370 сторінок. У словнику 14 тисяч сербо-хорватських слів в перекладі русинською та літературною українською мовами. Поява цього тримовного термінологічного словника — це небувала досі наукова й культурна подія в житті русинів-українців Юґославії, бо це вперше за 230 років їхнього поселення появляється наукова праця.

ВІДБУВСЯ СОБОР УКРАЇНСЬКОГО ЄВАНГЕЛЬСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ В ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ

Торонто (В. Б.) — Цьогорічний Собор Українського Евангельського Об'єднання в Північній Америці відбувся у сімдесятиліття розпочаття новітнього українського євангельсько-реформованого руху в Північній Америці та напередодні Другого Світового Конґресу Вільних Українців у днях 30-31 жовтня 1973 року в Українській ЄвангельськоРеформованій Церкві в Торонті, Онт., Канада. Гаслом його було: „Господь повертає в ніщо раду народів, Він нівечить задуми людські . . . Господні очі на тих, що вповають на милосердя Його". (Пс. 33:10, 18).

Собор розпочався Богослуженням у неділю, 28-го жовтня ц. р., в згаданій церкві ,на якому проповідували паст. І. Р. Ковалевич, президент УЄО, мгр В. Багрій і паст. В. Боровський. Проводив Богослуженням паст. Г. Адамс. Паст. Ковалевич відчитав з нагоди 70-ліття українського євангельсько-реформованого руху в Півн. Америці імена й прізвища піонерів цього руху, незалежно від того, чи вони були духовними, чи світськими особами. На це Богослуження завітав генеральний секретар СКВУ — д-р С. М. Фостун, а також відомий наш мистець В. Авраменко зі своїм помічником, щоб сфільмувати частинно це Богослуження. Під час Богослуження співали — С. Салмерс зі своєю родиною, О. Бовкун і Петро Черняк. Іраїда Черняк супроводила спів грою на піяно.

Собор розпочав свої ділові наради 30-го жовтня, о год. 10-ій рано, коротким посвятом, який перепровадив пастор І. Р. Ковалевич. Другого дня перед продовженням Собору посвят мав паст. Г. Адамс. Предсідником Собору обрано І. Драгана з Ірвінґтону, Н. Дж., а секретарями пасторів В. Кучера та І. Р. Ковалевича.

Вислухавши звіти з праці дотеперішньої Головної Управи та Контрольної комісії, Собор одноголосно ухвалив їм признання та подяку за виконані обов'язки. Тому, що приступається до основної перебудови і переорганізації праці УЄО та скликання незадовго Надзвичайного Собору УЄО, в Головній Управі та Контрольній комісії лишилися ті самі члени, які були дотепер, за винятком того, що до помочі екзекутивному секретареві паст. В. Боровському вибрано, як його заступника паст. В. Кучера. Пастор М. Фесенко увійшов до Історичної комісії, а паст. І. Р. Ковалевича вибрано почесним головою УЄО.

Делеґатами від УЄО на 2-ий Світовий Конґрес Вільних Українців були затверджені такі особи: президент В .Багрій, віцепрезидент М. Козак, паст. І. Р. Ковалевич, Олександра Боровська, паст. В. Боровський і паст. В. Кучер. Гістьми від УЄО на Конґресі були І. Драган і паст. Г. Адамс.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Справа еміґрації не є внутрішньою справою СССР, заявляє совєтський науковець

Москва. — Совєтський жидівський науковець, відомий у світі спеціяліст з ділянки фізичної хемії, д-р Веньямин Левіч виступив з публічною заявою, в якій відкинув офіційне становище совєтського уряду, мовляв, еміґрація з СССР є виключно совєтською внутрішньою справою. В. Левіч заявив, що питання еміґрації тісно в'яжеться із щойно ратифікованими Совєтським Союзом міжнародними договорами про основні права людини, а в першій мірі з конвенцією про цивільні і політичні права, у якій говориться, що „кожний має право вільно покинути будь-яку країну, включно зі своєю власною".

„Я думаю — заявив В. Левіч, — що сказано цілком виразно і немає ніяких підстав говорити про втручування у внутрішні справи іншої держави, коли говориться про право еміґрації". Д-р В. Левіч гостро критикував совєтську політику щодо квоти для жидівської еміґрації з СССР. Одночасно він оспорив відому недавну заяву історика-дисидента Роя Медведєва, що, мовляв, питання еміґрації не є засадничим для справи американсько-совєтських взаємин.

В. Левіч вніс аплікацію ще в березні 1972 року на візу на виїзд з СССР до Ізраїля. Досі такої візи він не одержав, але за це його совєтська влада звільнила з головства на катедрі фізики на Московському університеті, а сина Євгенія порядком мобілізації до армії запроторено на примусову працю у совєтській Арктиці.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

30-ЛІТТЯ АБН В НЮ ЙОРКУ

Український Відділ Американських Приятелів Антикомуністичного Бльоку Народів, відзначуючи 30-ту річницю АБН, влаштовує окремий вечір з доповіддю і мистецькою програмою. Відзначення відбудеться в суботу, 1-го грудня ц. р. о год. 6-ій вечора в Домі ОУВФ при 315 схід 10-та вулиця в Ню Йорку. В програмі: доповідь д-ра В. Савчака, рецитації, сольоспів Лариси Магун та виступ Молодого Ансамблю Бандуристів хору „Думка" під керівництвом о. С. Кіндзерявого-Пастухова.

„УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ" В НЮ ЙОРКУ І ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

В суботу, 1-го грудня в Ню Йорку і в неділю, 2-го грудня у Філядельфії український драматичний театр „Заграва" з Торонта поставить драму на 5 дій Івана Франка „Украдене щастя". Імпрези відбудуться: в Ню Йорку в залі Стайвезант Гай Скул, 15-та вулиця між 1 - 2 Евенями, початок год. 6-та вечором, а у Філядельфії о год. 4-ій по пол. Режисер Юрій Бельський, декорації Омелян Теліжин, костюми Марія Левицька, адміністрація В. Довганюк. Гостинні виступи в Ню Йорку і Філядельфії адмініструють з рамени ОМУС: М. Івасівка і Я. Климовський.

ІКЕР У БЕТЛЕГЕМІ

Лігай Веллі (І. С.). — В неділю 2 грудня ц. р., в залі св. Йосафата при Кенмор і Юніон Булеварді в Бетлегемі, о год. 4-ій по полудні, українська громада Лігай Веллі вперше зустріне на Вечорі пісні і гумору нашого славного фейлетоніста й гумориста Івана Керницького-Ікера. У вокально-музичній частині цього вечора приймає участь широковідоме тріо „С о л овейки" СУМА з Філядельфії, під мистецьким керівництвом проф. Зої Маркович. Цей перший розваговий вечір у нашій громаді спонзорує Відділ УККА.

ЄВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

На невластиву адресу

Відомий український совєтський письменник Олесь Гончар, який рахується членом делеґації Української ССР на теперішню сесію Генеральної асамблеї Об'єднаних Націй в Ню Йорку, виступив на пленарній сесії 14 листопада, займаючи становище до питання про здійснення у світі декларації про надання незалежности колоніяльним країнам і народам. Тема виступу Олеся Гончара, „Викоренити колоніялізм!"

Правдоподібно не знайдеться ніхто у світі, хто б у найменшій мірі оспорював принципи, про які широко говорив О. Гончар у своєму виступі, обороняючи право кожного народу на політичну незалежність. Ніхто також не буде оспорювати його твердження, що „боротьба народів колоніяльних територій з року в рік набуває дедалі ширшого розмаху і що в світі незмірно зросли сили, які безкомпромісово виступають на підтримку цієї законної боротьби".

Але, коли не можна мати застережень щодо принципових стверджень і видвигнених засад О. Гончарем, то цього аж ніяк не можна сказати на тему його конкретних висновків і пропозицій щодо боротьби з залишками колоніялізму з цієї звичайної причини, що ці пропозиції надто звужені і не спрямовані на властиву адресу. О. Гончар закликав членів ОН, щоб „добиватися незалежности народів, які ще перебувають під колоніяльним ігом США, Великобританії, Франції, Голляндії й Еспанії. Всі сили миру повинні добиватися повного і безкомпромісового втілення в життя численних резолюцій ООН про ліквідацію колоніялізму, апартеїду та інших форм расизму".

Напрошується питання: чому згадується тільки ці держави і чому немає мови про інші колоніяльні імперії, в першу чергу про Совєтський Союз, найбільшу сучасну колоніяльну імперію у світі, яка поневолює десятки народів в Европі і Азії? Чейже ж Гончареві напевно відомо, що також Українська ССР, яку він формально репрезентує в ОН, є нічим іншим, а безжалісно експлуатованою колонією Москви в системі СССР разом з Білоруссю, балтійськими, середньоазійськими і кавказькими народами та з сателітними державами. Резолюція ОН щодо деколонізації колоніяльних територій у світі та надання повної політичної незалежности всім народам, стосується не тільки Республіки Ґвінеї-Бісау, оборонцем якої несподівано став Олесь Гончар, чи тільки Мозамбік, Анґолі, Зімбабве, Родезії, чи Південної Америки. Коли ця резолюція має мати, як це твердить від імени УССР Олесь Гончар, універсальний характер, тоді вона повинна бути застосована і щодо російської совєтської колоніяльної імперії — СССР.

Очевидно, що ніхто з українців не є настільки наївний, щоб очікувати від Олеся Гончара чи будь-якого іншого „делеґата" УССР в Об'єднаних Націях виступу в обороні прав власного народу. Їм бо припала сумна доля виконувати ролю Чарлів МекКарті, тих дерев'яних хлоп-говорить їхній пан.
говорить їх пан.

Малозрозуміла самозрозуміла вартість

В громаді, як і в приватному житті кожної людини, є цілий ряд вартостей, що їх можна б назвати самозрозумілими. Ніхто бо не сумнівається щодо вартости здоров'я, освіти, матеріяльного забезпечення і подібне. Проте, як часто трапляється, що з цих самозрозумілих вартостей ми здаємо собі справу та їх оцінюємо, як їх втрачаємо.

До таких вартостей в нашому спільнотному житті треба зарахувати в першу чергу Український Народний Союз. В кожній нашій акції, при кожному нашому почині відповідна участь та відповідна — як кажуть — моральна і матеріяльна підтримка з боку Українського Народного Союзу є самозрозуміла.

Але, на превеликий жаль, як далека ще від самозрозумілости наша свідомість, що ця наша самозрозуміла вартість, Український Народний Союз, могла б і повинна б бути ще бодай вдвоє-троє більша! Бувши органом УНСоюзу, „Свобода" друкує багато всіляких дописів з життя наших громад і організацій, в яких називається десятки і сотні імен більше чи менше заслужених осіб різних професій. Перевіряючи ці імена в картотеці членів УНСоюзу, прямо вірити не хочеться, що стільки наших людей, навіть свідомих і активних, є ще поза рямками УНСоюзу, на шкоду самим собі, своїй родині і своїй громаді. Якже у нас ще малозрозуміла ця самозрозуміла вартість!

В. Цимбалістий

МАЙЖЕ ІСТОРИЧНА ПОДІЯ

Як відомо вже з преси, до адміністрації міста Лемберленду (до якого належить теж Ґлен Спей з оселею УРСоюзу „Верховина") обрано двох українців: архітекта інж. Аполінарія Осадцу на члена п'ятиособової управи міста і Григорія Журавля на одного із трьох податкових ассесорів.

Ця перемога українських кандидатів не прийшла легко. Мешканці Українського Села мусіли себе заактивізувати в американському місцевому політичному житті, їм треба було зорганізуватися як виборчий бльок, вибрати своїх представників, які мусіли відбути низку нарад з місцевими американськими діячами, узгіднити з ними виборчу плятформу і тактику кампанії та, вкінці, вести інтенсивну передвиборчу акцію.

Найбільше часу і зусилля для зорганізування української громати віддав п. Б. Бідяк. Своїми циклостилевими „Вістями Громадського Комітету Українського Села в Ґлен Спей" він найбільше допоміг до активізації українців у місцевих виборах. Архітект Осадца повів свою кампанію дуже ефектовно, вживаючи методів, прийнятих в американському суспільстві. Він давав летючку і афіші, він особисто заходив до хат і всюди, де тільки місцеві мешканці звикли збиратися, переводив з ними ґутірки про вибори і про свою програму. Українська громада дописала і піддержала своїх кандидатів. На 220 зареєстрованих управнених до голосування українців 204 особи взяли участь у виборах. А це вимагало в неодного деякого зусилля, бо не всі живуть постійно в Ґлен Спей. Багато управнених до голосування живуть там тільки літом і під час довших вікендів, але маючи свій дім в Ґлен Спей, вони мали право там голосувати. Проте, вони мусіли приїхати особисто зареєструватися і опісля, в день виборів — голосувати. Для декого це означало кілька годин їзди кожного разу.

Ще тому пів року з українською групою навіть місцеві політики не рахувалися, дарма, що неодин мав добрі приходи від українських клієнтів. Двадцятикількарічний посадник міста, якому представники української громади пропонували прийняти до своєї листи хоч одного українського кандидата в заміну за піддержку його при виборах, згірдливо відкинув цю пропозицію, Однак, коли побачив, що українці почали масово реєструватися до виборів, він поспішив дати 200 долярів на дзвіницю при церкві св. Володимира, видав летючку українською мовою, обіцюючи задовольнити домагання українців, зокрема усунення несправедливого оподатковування українських мешканців. Хоч українці в більшості піддержали іншого кандидата, він таки переміг у виборах, але лише більшістю 17 голосів. Це для нього осторога — не легковажити українських виборців. Вони вже тепер становлять 25 відсотків голосуючих. Як відомо, українська громада в Ґлен Спей з кожним роком стає численнішою. Українці могли переконатися, що із зорганізованістю рахуються. Хто сильний, тому ще й допомагають.

Перемога українських кандидатів у виборах у Лемберленді — це, очевидно, дрібна, льокальна подія. Проте, вона має майже історичне значення. Як відомо, слабістю нашої громади в ЗСА є її розпорошеність та її „неучасть" в американському політичному житті. Інші етнічні групи в Америці (зрештою як і українці в Канаді) знаходяться в далеко щасливішому положенні: біля трьох мільйонів жидів живе в місті Ню Йорку, поляки становлять поважний відсоток населення міста Чикаґа, ірляндці осіли суцільними групами в Бостоні та околицях, скандинавці скупчилися в Міннесоті і Висконсині. З їхніми голосами, як групи, мусять рахуватися кандидати до федеральних, стейтових і місцевих органів влади. Тому можуть ставити певні вимоги.

Байдужість і пасивність українців, якщо мова про американське політичне життя, є зумовлене лише частинно розпорошеністю. В Пенсильванії є місцевості (зокрема, де є копальні вугля), в яких українці поселилися кількадесят років тому великими групами. Проте, вони не зуміли зорганізуватися як виборчий бльок, як активна група, що має окремі потреби і висуває домагання, щоб їх задовольнити.

На такому тлі постання Українського Села в Ґлен Спей і політична активізація його мешканців — це зворотний процес.

Щороку пересічно п'ять родин осідає на постійне життя в Ґлен Спей. Досі є зареєстрованих 280 членів української громади (800 осіб). Не всі вони управнені брати участь у виборах у Лемберленді, деякі належать до інших виборчих округ, бо живуть дещо дальше. В Ґлен Спей є одна українська церква, друга будується. Чимало українців закупило сотні акрів для розпродажу. В околицях Ґлен Спей над озером Лохада група українських мистців, науковців і професіоналістів створили свою оселю „Озеряни". Можна передбачити, що в околицях Ґлен Спей постане чисельна українська колонія і виросте новий наш культурний центр. Розташовані вони в сусідстві частини цієї Америки, що починає притягати увагу американського загалу і урядових чинників, як закуток землі, де природа ще збережена в первісному стані. Ліси, гори, озера, рідке населення, мало промисловости, слабкий автомобільний рух на дорогах — все це лише на дві години їзди від Ню Йорку. Федеральний уряд вже має готові пляни збудувати таму на ріці Делевар, щоб піднести її рівень так, щоб постало „озеро" на 37 миль довжини. Довкола нього мав би постати найбільший на східну Америку відпочинковий парк. Це теж може посилити переселювання українців на постійне життя в околицях Ґлен Спей. Активізуючись в американському місцевому політичному житті, ця громада зможе закріпити свої впливи, а з її голосом будуть інші рахуватися.

Відомо, українці почали скупчуватися також в інших місцевостях. В Керганксоні, біля Союзівки, живе кількадесят українських родин, трохи менше їх в Ґантері. Українським мешканцям тих міст варто б застановитися, чи не можна б зорганізувати себе як виборчий бльок і стати своєрідною „силою", хочби на льокальному терені. За цим прийде зріст самопошани і більше уваги до наших вимог з боку інших.

Євген Блакитний

ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ

(До століття народження)

У цьому році минає століття з дня народження одного з найвизначніших українських мистців 20-го сторіччя — Василя Григоровича Кричевського; одночасно це є й двадцятиріччя його смерти.

На відзначення цих дат Українська Вільна Академія Наук в ЗСА готує до друку велику монографію про цього мистця (автор — п. Вадим Павловський), а заходами Об'єднання Мистців - Українців в Америці влаштовується велика виставка його малярських та інших творів в Літературно-Мистецькім Клюбі в Ню Йорку, що її мають відкрити 2-го грудня.

Нашій мистецькій молоді та й нашим громадянам слід коротко нагадати про творчий шлях цього мистця та його епохальне й універсальне значення в розвитку українського мистецтва нашої доби.

Початок творчости В. Г. Кричевського припадає на кінець 19-го сторіччя, тоб то на час, коли панував Валуєвський указ про „Не было, нет и не будет", коли становище України мало чим різнилось від її сучасного становища.

Як Валуєвський указ в минулому, так і сучасний Брежньовський плян про „злиття націй" (з його широкою програмою всебічної русифікації українського народу)— ставили собі одну мету — перетворити Україну на духовий цвинтар, глуху провінцію російської (білої чи червоної) імперії. А місце тодішніх Гоголівських Коробочок та Довгочхунів — заступити осучасненими партійними Собакевичами та унтерами Пришібєєвими.

Саме в такі часи, коли духова субстанція українського народу та його майбутнє існування були загрожені ззовні, українська земля неораз народжувала велетнів духа, що на протязі короткого часу людського життя, в неймовірно тяжких умовах, заповнювали прогалини століть, надробляли втрачене.

Одним з таких велетнів початку нашого сторіччя і був Василь Григорович Кричевський.

З його іменем пов'язана ціла епоха українського духового відродження. Здається, немає ні одної галузі мистецтва, де б не позначився його творчий вплив, духова печать його всебічної творчої індивідуальности. Малярство, архітектура, графіка, кінематографія, театр, прикладне мистецтво — це ті ділянки, до розвитку яких він найбільше причинився своєю понад п'ятидесятилітньою творчою працею.

В кожній з цих ділянок Василь Григорович виступав як новатор та творець українського національного стилю, національної течії в мистецтві — наскрізь самобутньої, оригінальної, опертої на глибоке знання та вивчення старого українського народного мистецтва.

Славнозвісний його проєкт будинку Полтавського земства та інші подібні ж його проєкти стали наріжним каменем у відродженню й творенню національного українського стилю не лише в архітектурі, але й в мистецтві взагалі. Його вплив позначився на майже всіх ділянках українського мистецтва.

Це не могли пероочити сучасні володарі нашої землі. Совєтський мистецтвознавець М. Цапенко в збірнику Академії Архітектури УССР за 1953 р., згадує про нього, як про здание бывшего полтавського земства в Полтаве, построенное махровым буржуазным националистом архит. Кричевским". — Так далеко не йшов навіть сам „самодержавець всеросійський" — цар Микола 2-ий, бо відвідавши полтавське земство 1909 року він „удостоїв" будинок та його архітекта „височайшою похвалою".

Видатний український мистецтвознавець Федір Ернст називав В. Г. Кричевського „патріярхом сучасного українського мистецтва" ще в 1926 році (журнал „Бібліологічні Вісті", ч. 3, ст. 26), а молодий тоді поет Микола Бажан, оцінюючи працю В. Г. Кричевського в кінематографії, зазначив, що „в історії української архітектури, графіки, станкового малярства, прикладного мистецтва — іменем Кричевського позначено значні, епохальні, нечувані досі досягнення" (журнал „Кіно", 1928, ч.-2).

Василь Григорович Кричевський створив цілу окрему школу пейзажного малярства, незалежну ні від Петербурзької ні від Краківської Академій мистецтв, де вчилась більшість українських малярів, і намалював величезну кількість — близько 3 000 — краєвидів рідної землі. Його малярські праці були в збірках і письменників (Пан. Мирного, Мих. Коцюбинського, Юрія Яновського, Максима Рильського та інших), вчених (напр. Михайла Грушевського, Дмитра Антоновича, Дмитра Ревуцького та ін.), та багатьох інших любителів і цінителів мистецтва.

Сучасна українська графіка і мистецтво оформлення книги завдячує своїм розвитком В. Г. Кричевському в співпраці з Михайлом Грушевським. Їх тісна співпраця, закоханість в мистецтві українських стародруків, у графічнім оформленні давньої української книги, нарешті — вдячний науково-історичний матеріял творів Мих. Грушевського, давали Василеві Кричевському широкі можливості для творення стильних графічних композицій. І з часом він, вміло стилізуючи, виробляє свій власний стиль в графіці — український стиль, модерний, що відповідав вимогам та мистецькому рівні сучасної йому доби.

Нарбут, повернувшись в Україну в 1917 році, підпав під сильний вплив В. Г. Кричевського; він багато від нього запозичив, відійшов від російської школи Білібіна та від тенденцій російського гуртка „Мир Искусства"; він став на свій власний творчий шлях, розвинувся і виявив свій могутній талант. Помимо Нарбута, Кричевський мав чимало наслідувачів; таким чином, він став основоположником нової української графіки.

В роки революції і становлення Української Держави, В. Г. Кричевський гарячково працював, створював державні герби України — великий і малий — велику і малу державні печатки УНР та грошові знаки для Центральної Ради. По окупації України совєтами, Кричевський виконав десятки обкладинок для таких видавництв як „Рух", „Книгоспілка", „ДВУ" та інші. Також він оформив один з випусків „Літературного ярмарку" та багато ілюстрував видання „Українська пісня". Всього В. Г. Кричевський виконав близько 90 мистецьких обкладинок книжок. Він також був надзвичайно тонким майстром екслібрісів. Його екслібріси для Д. Ревуцького, Юрія Яновського, Сергія Єфремова, Ярослава Стешенка, Сергія Маслова належать до скарбниці українського мистецтва.

Був В. Г. Кричевський новатором і в оформленні театрального дійства. 1915 року у Києві він, за допомогою свого тодішнього учня Анатоля Петрицького, оформив театральний балаган під час народного гуляння „Сорочинського ярмарку", де Микола Садовський, за ідеєю Кри-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Іванна Савицька

МИСТЦЕВІ У АЛЬБОМ

Якось при вині, на одній із виставок в Літературно-Мистецькому Клюбі, розмова зійшла на хвороби й наглі, неожидані припадки. Михайло Черешньовський, підбадьорений напитком, що багрянів на споді кришталево - плястикової чарки, почав розказувати:

„А воно, кажу вам, не жарти. Як вхопить вас під реберцем, як стане невимовно душити, як заболять до безтями руки, то так і бачите, як та з косою тупцює біля вас, чекаючи на християнську душу. А мої малі порторіканські сусіди, дав би їм Бог здоров'я, молилися за мене в той час, мов за рідного тата.

„Та вже, як найкраще пройшло, й крізь вікно я побачив, як тріпочуть на гилячці листки, як світить сонце, то так стало радісно, так радісно, що й сказати словами нема як, хіба вирізьбити можна таку радість."

„Ну, а тепер, як бачите, я ввесь час пересиджую тут, у Клюбі. Запрацьовуюсь, думаєте, з виставками людськими вовтужусь? Та де там! Від смерти поганої ховаюсь. Прийде ота сухоребра добродійка на мою бруклінську адресу, постукає, погляне крізь вікно, а раба Божого, Михайла, немає, буцімто виїхав у далеку, заморську подорож. Прийде вдруге, а Михайло знов у Клюбі, й не оставив нової адреси. Хіба ж схочеться тій старусі стільки разів на той поганий Бруклін, за моєю душею ходити, оббивати сухі ноги об бруклінські страшні хідники?.."

Слухаю я тої проповіді і віри їй не даю. Мій співрозмовець гладенький і рум'яний, мов пампух із рожею на наших традиційних запустах. Ні зморщини, ні сивого волосочка. Жвавий, бадьорий і творчий, де ж йому до хвороби?

А втім, хто б, як не він, спинався по клюбових драбинах і розвішував образи від долини, ген аж під саму стелю? Хто б дижурив у Клюбі кожний вечір, і як ми були би без отих недільних виставок? Привикла вже публіка після дванадцятки шнурком — шнурочком, мов ті гусочки, з церкви, прямо до Клюбу, на душевну перекуску, перед обідом, вступити. Легше, чи важче стравну.

І робота чекає на Вас, Михайле, вистане не на сто, але й на двісті років. Красується Ваша Леся в Клівленді, скоро стане громадянкою Торонта, а інші міста і країни може гірші? А Ню Гейвен, Філядельфія, Балтімор, Австралія, Бразилія і Лондон?

Ото ж, шановний Маестро, таскайте свої долота до Клюбу, і хто б там не гримав, і не стукав об двері, мовчіть, не відчиняйте нікому. Різьбіть — вичаровуйте нові і нові Мадонни, на ослику і без, Мадонни - рятівниці, Мадонни з дитятком (медальйони), Мадонни і портрети і що там хочете.

А по довгих, творчих роках, як ОМУА доробиться і стане правдивим мільйонером, то справить Вам високу — височеньку драбину із щирого, повноцінного золота, і по ній Ви, як схочете, полізете простісінько до св. Петра. А ми всі зараз за Вами!

о. Ігор

УКРАЇНЦІ В ПАПУА НОВІЙ ҐВІНЕЇ

(10)

Поруч палати і місійного осередку Владики катедра. Навпроти неї малий, дерев'яний, без дверей будинок — це будинок державного суду. На підвищенні високе крісло для судді, побіч лавки для присяжних, кілька лавок для підсудних, свідків. Дах і стіни вкриті листям і галузками пальмових дерев. Високо над кріслом судді висить портрет королеви Англії. Місіонер каже мені, що кілька днів тому тут судили тубільців за канібалізм. Так уперше я зустрівся з цією страшною дійсністю, що тут, в цьому краю, є ще люди, які їдять людське м'ясо. Для судді найважливіша справа не карати людей, а освідомлювати і переконувати їх, що вони роблять зле. Тубільцям тяжко зрозуміти в чому полягає зло, бо людське м'ясо їм смакує, головно м'ясо з малих дітей.

На другий день раненько, мій літак підноситься вгору. Крім кількох пасажирів, везе до Порт Морсбі заморожених проясів. Між подорожніми є тубілець, хлопчина із зломаною ногою. На грудях у нього картка з його іменем і просьбою до всіх, щоб йому помогли і, закликавши карету швидкої допомоги, відставили до шпиталя. На перших трьох сидженнях, на ношах лежить тяжко хвора людина, яку перевозять із місцевої лікарні до головного шпиталя в Порт Морсбі. З хворим їде медсестра.

Я сиджу зізаду. Літак пливе в повітрі понад самою водою. Молюсь за своїх парафіян, за якими вже скучив, як також і за ту бідну людину, що за кілька кроків від мене лежить непорушно.

Сонце вже було високо над обрієм, коли ми причалили на летовище в Порт Морсбі.

ТРОБРІЯНД

Острови Тробріянд і Сідія це одна дієцезія. Лежать вони на південний (Сідія) і північний схід (Тробріянд) від Порт Морсбі, на майже такій самій віддалі 200 миль повітряною лінією. Належать до одного Владики.

Наперед поїхав я на дводенну прогулянку на острови Тробріянд. Літак містить коло 40 людей, всі місця зайняті. Ці прогулянки дуже популярні, і на місце в літаку треба чекати місяцями.

По яких двох годинах лету понад горами ПНҐ, а далі понад морем Соломона сідаємо в Лосуя, на острові Кірівіна, одному з островів Тробріянд. Вітають нас на летовищі десятки тубільців з прерізними дерев'яними різьбами на продаж. Це дерев'яні свинки, слони, крокодили, палички, якісь химерні особи, птиці, різні посудини, таці, складані столики... Вони цілком відмінні від тих, що в Сіпіку. Місцеві мешканці майже тільки з цього живуть.

Їдемо двома „таксівками" готелю. Слово таксівками беру в лапки, бо це звичайні тягарові авта з лавками для пасажирів. На острові повно зелені, квітів. Перед брамою готелю знову нас обступили тубільці з різними своїми виробами. Побіч готелю католицька місія, церква, школа, захист для сиріт. Зараз по приїзді голошусь до отців. Вони знають про мій приїзд від свого Владики в Сідія, де буду пізніше.

Місія виглядає бідною, як і хата священиків та інші забудовання. У сестер купую трохи різьб, щоб їм помогти.

Обід в готелю був добрим, все в роді „сморґесборд", значить бери собі що і скільки схочеш з наставлених страв на столі.

По обіді — прогулянка островом знову тими таксівками-тягарівками. Маємо більше місця, бо наші валізки залишились в готелі. Сонце пражить. Всі лише в сорочках. В першім селі тубільці влаштували нам свій „сінґ-сінґ". Жаль мені було дивитися на ту пародію-мізерію „сінґ сінґу" в порівнянні з тим, що я бачив у горах. Молоді тубільці свої майже голі тіла намастили якоюсь бідою, поналіплювали і понавішували на себе пір'я. Перед стовпом, забитим у землю, поставали їхні батьки з бубнами і щось воркотіли, а ті, молоді танцювали та вигукували.

Оглядаю цих людей: вони гарні і мають шляхетні риси облич в порівнянні з тими нещасними людьми в Дару. Усміхнені, не так як в Дару, все чомусь жалібносумні.

В інших селах та перестанках при дорозі наші тягарівки ставали, ми сходили східцями до людей, оглядали їхні різьби, мушлі, і наші авта почали чимраз більше наповнятися тими скарбами.

Кінець прогулянки — це купання в північній частині острова, в теплій морській воді. Пісок білесенький. Знову насолоджуються кокосовим молоком.

Повні вражень повертаємо до готелю, звідки я йду на розмову до отців.

У неділю вранці їдемо знову на прогулянку, цим разом човнами. Падає дощ, тому вбираємося в дощовики. Сідаємо у вузькі, довгі човни. Повезуть нас на море, вглиб острова досить широкою рікою, з водою кольору какао. Дощ перестає.

Хлопець-тубілець стоїть з довгим дрючком на кінці човна, що має зліва поперечки з прикріпленими до них грубими пнями пальм. На переді човна, який може вдержати 6-7 осіб, грубенький австралієць, трохи „під газом", сідає, не зважаючи на осторогу тубільця, перехиляє його на бік, і ми всі падаємо в брудну воду. Чую під ногами грязюку. Тримаю свій дощовик, рушник, гублю один сандал. На другім човні з нас сміються. На третім човні якась дівчина також падає в воду. Мокрісінький до нитки, думаю, що кінець прогулянці. Молодята на „гані муні", кажуть, що мають досить і повертають до готелю. Тубілець дає нурка і з радісною усмішкою витягає мій сандал з води. Сідаємо знов на човна, сонце виходить з-за хмар, і ми сушимося.

Мочарі, задуха від гнилі, чистий рай для малярійних комарів. Поволі пливемо тою рікою. Чим далі стає вона вужча. В усіх настрій знову добрий, все, Богу дяка, щасливо скінчилось.

Повернувшись без пригод до готелю, купаємося, перебираємося в чистий одяг і, запакувавши свої скарби, по добрім обіді, вертаємося літаком до столиці.

СІДІЯ

Дістатися до Владики на острів Сідія, що був моєю останньою зупинкою перед поворотом до Австралії, не така легка справа. Наперед з Порт Морсбі летите 224 милі на південний схід до Гурнії, малого летовища, оселі над затокою Мільне. З летовища везуть вас до малої пристані, де жде на вас досить велике судно, яким три години посуваєтеся вздовж цієї затоки попри різні острови до порту на острові Самарай. З Самарай місійним моторовим човном за яку годину дістаєтеся на острів Сідія, де столиця-осередок Владики, його палата, великі місійні забудовання. Це подорож для наших рибаків, які люблять воду, човно, не бояться морської недуги.

Погода була добра, вода в затоці не бурхлива, а казали, що може бути дуже прикра. З мене ніякий моряк, я міщух, дитина Львова, де ми мали малу річку Полтву, якої навіть не бачили.

До Гурнії я приїхав рано, човен відходить лише по полудні, і мене добрі люди завезли до колеґії Гаґіта. Дорога проходить поміж плянтаціями кокосових дерев. Посеред плянтації, де колись мешкав її власник, Владика побудував котеджі, церкву, школу для кількасот тубільських хлопців та дівчат, які з'їжджаються сюди з усіх сторін дієцезії, а по скінченні колеґії можуть іти до високої школи. Директор дуже привітно мене прийняв, бо вже чув про мене від Владики. Відпочиваю, перебираюсь в тропічне убрання і починаю блукати по плянтації. Всі зайняті. Вступаю до простенької церкви, де, замість лавок, так, як всюди в ПНҐ, на малих підвищеннях прибиті довгі, вузькі дощини і на них чи то клячать чи то сідають школярі.

(Продовження буде)

У Полтаві працюють в „неіснуючому будинку"

Київ. — Працівники редакційно - видавничого відділу Полтавського обласного управління в справах видавництв, поліграфії та книжкової торгівлі, знайшлися в клопітливому положенні. Вони, за „Радянською Україною" з 21-го листопада 1973 р., працюють в „неіснуючому будинкові". Справа в тому, що літом цього року, на наказ згори, робітники почали частинами розбирати ріг будинку, в якому вони працювали. Редактори зраділи, бо думали, що нарешті їм призначили інше, вигідніше приміщення. Та радісні емоції були, як пише газета, передчасними. Видавцям і редакторам, а також коректорам, ніхто навіть не збирався давати інше приміщення. Навпаки, їх позбавили і тих вигод, якими вони користувалися досі. Оскільки будинок підлягав знесенню, його у виконкомі відразу ж почали вважати неіснуючим. А оскільки будинок не існує, він не може мати газового опалення, телефону чи електричного освітлення. Ці всі „вигоди" зовсім виключили. Електричні кабелі безрадно висять. В неіснуючому будинку не повинно бути і вікон, тому рами вікон спалили разом з хмизом під будинком. Редактори, перестрашені вогнем, поспіхом перенесли частину майна до приміщення обласної друкарні. Більша частина працівників перетворилась в „надомників", тобто стали працювати дома. І редактори, пише вкінці газета, замість творчо працювати і займатися р е д агуванням, пишуть листи - скарги до урядових чинників. Полтавський міськвиконком і його голова Безверхній не відповідають. Підшукувати другого приміщення він не квапиться, а відповідати нащо, коли будинок, де мали б працювати видавці, не існує.

В ЛИСТОПАДІ ЗНОВУ ЗРОСЛИ КОШТИ ПРОЖИТКУ

Вашингтон. Як повідомило статистичне бюро Департаменту Праці у Вашингтоні, кошти прожитку в листопаді знову піднеслися на вісім десятих відсотка, що в річному відношенні становить 7,9 відсотка. Головною причиною підвишки коштів прожитку була т. зв. енергетична криза, себто чимраз більший брак пального. Підвишка цін охопила харчі, бензину, забезпеченеві контракти на більшу скалю, одяг й інше.

Т-ВО ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКЦ
ВІДДІЛ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.

повідомляє, що

в неділю, 2-го грудня 1973 р.
о год. 1-ій по пол.
у залі УКЦ св. Миколая

— відбудуться —

СХОДИНИ МИРЯН

Представник Крайового Т-ва за Патр. Устрій УКЦ
Д-р З. ГІЛЬ
зреферує поїздку до Риму та останні події, що заіснували в нашій Церкві на шляху до завершення її Патріярхатом.

Проситься про численну участь.

ЗА УПРАВУ ВІДДІЛУ:
А. БУК, голова
Інж. В. РУДАКЕВИЧ, секретар

Українська Православна Катедра
св. Володимира в Ню Йорку
160 Захід 82-га вулиця

повідомляє, що

в неділю, 2-го грудня 1973 р.
після Служби Божої, о 1-ій год. дня
в нашій залі

— відбудеться —

КОНЦЕРТ

влаштований

Братством та Сестрицтвом

В ПРОГРАМІ:

Виступи солістів Катедрального Хору: п-ні Ганна Шерей, п-ні Олена Зав'ята, п. Юрій Федорів, Тріо Бандуристів ім. Лесі Українки: п-ні Ніна Галіон, п-ні Раїса Паливода і п-ні Анна Роговська.

Конферансьє — Микола Понеділок.

Запрошуємо все Українське Громадянство.

РАДА ПРОТІВ

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ в НЮ ИНГЛЕНД

влаштовує ЛЕКЦІЮ

Д-ра Ярослава К. Турчало

на тему:

„Перша допомога при нещасливих випадках"

- Практичні поради для батьків, виховників та молоді. Лікування ран, покусів та попечень.
- Перев'язки та спинення кровотечі. Штучне дихання та перевіз пораненого.

ДОПОВІДЬ ВІДБУДЕТЬСЯ

в неділю, 2-го грудня 1973 року
о год. 3-ій по пол.
в залі Української Церкви
569 Джордж вул. в Ню Гейвені, Конн.

Вступ вільний. УПРАВА

Довгограюча платівка для дітей
„ВІЮ, ВІЮ, ВІЮ ВІНЕЦЬ"
$5.50 разом з пересилкою
Замовляти на адресу:
T. STARUCH
308 Rt. 32 North New Paltz, N.Y. 12561

Клівленд та околиці!
ПЕРШИЙ РАЗ
Виставка Емалій
ШОНК-РУСИЧА
ВЛАШТОВУЄ 88-ий ВІДДІЛ СУА
2-го грудня 1973 року
в ЗАЛЯХ ЦЕРКВИ СВ. ЙОСАФАТА
від год. 10-ої до 6-ої веч.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ ПАБНА в НЮ ЙОРКУ

запрошує Українське Громадянство на

ВЕЧІР

ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 30-ЛІТТЯ

Антибольшевицького Бльоку Народів
в суботу, 1 грудня 1973, о год. 6-ій веч.
в ЗАЛІ ДОМУ ООЧСУ, 315 Схід. 10-та вул.
в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

В програмі: Доповідь д-ра Вол. Савчака, рецитація, сольоспів п. Лариси Магун та виступ Молодого Ансамблю Бандуристів хору „Думка", під кер. о. С. Кіндзерявого-Пастухова.

Галерія Христини Чорпіта
6330 Н. 12-та вулиця, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.

ввічливо прохає Вас прибути на

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ АКВАРЕЛЬ

„Триста мініятюр"
МИХАЙЛА КАЧУРОВСЬКОГО
в П'ЯТНИЦЮ, 30-го ЛИСТОПАДА 1973 р., о год. 7-ій веч.

Виставку відкриває маестро ВОЛОДИМИР ЛАСОВСЬКИЙ

Виставку можна відвідати до 23-го грудня ц. р. в суботи і неділі від 11 перед пол. до 7-ої вечора, в будні дні від 6 до 9-ої вечора.

ЗАХОДОМ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — 86-го і 75-го ВІДДІЛІВ в НЮАРКУ, Н. Дж.

РІЗДВЯНИЙ БАЗАР

Неділя, 2-го грудня 1973 року
год. 8-ма рано до 2-ої по пол.

ЗАЛЯ ПІД ЦЕРКВОЮ СВ. ІВ. ХРЕСТИТЕЛЯ
ВИСТАВКА ОБРАЗІВ О. КЛИМКА

В продажу: дереворити — Б. БОЖЕМСЬКОГО, емалі — ШОНК-РУСИЧА, кераміка — С. ГЕРУЛЯК, скульптура ФЕДОРУКА, пластикові вироби — М. СМЕТАНЮКА, ручно мальовані кулі на ялинку, забавки, звірятка в українських строях, книжки, картки, біжутерія і домашнє печиво.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що дня 25-го листопада 1973 року упокоїлась в Бозі в Джерзі Сіті, Н. Дж. наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і СЕСТРА

бл. п.
ЮЛІЯ ГИБЕЙ

народжена в с. Смерековець, Лемківщина, проживши 78 роки.

ПАНАХИДИ — в понеділок і вівторок, 26-го і 27-го листопада 1973 року о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні І. Ковальчика в Джерзі Сіті, Н. Дж.

ПОХОРОН — в середу, 28-го листопада 1973 року о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до Церкви, а опісля на цвинтар Bay View, Jersey City, N.J.

В глибокому смутку:

чоловік — ЗАХАРІЙ
донька — ЮЛІЯ
син — МИХАЙЛО з дружиною АННОЮ
сестри — УЛЬКА і МАРИНА з Родиною
брат — ІВАН ДУДА з дружиною в Тернополі

В ШОСТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого і Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п. Прот.
о. МИКОЛИ МОГУЧОГО

буде відправлена

ПАНАХИДА

в САВТ БАВНД БРУКУ, Н. Дж.
в неділю, 9-го грудня 1973 р.
після Служби Божої.

Просимо про молитви за Душу Спочилого.

ДРУЖИНА, СИН, НЕВІСТКА і ВНУКИ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого МУЖА, ТАТА і ДІДА

бл. п. Д-ра
БОГДАНА ЛЕВИЦЬКОГО

будуть відслужені

СЛУЖБИ БОЖІ
ЗА СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ
в Церквах Католицьких і Православних:

в Церкві св. Юра у Ню Йорку —
3-го грудня (понеділок), год. 7:30 і 8 рано, а також у церквах: ОЗОН ПАРК, ЛОНГ АЙЛЕНД, БАЙОН, БРУКЛИН, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ;

в Канаді: Едмонтон і Торонто
та в РОДИННОМУ МІСТІ в Україні.

Просимо у цей день згадати Покійного у своїх молитвах.

Горем опечалена —
ДРУЖИНА, ДІТИ і ВНУКИ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого і Незабутнього
МУЖА, ТАТА і ДІДУСЯ

бл. п.
Інж. МИРОНА ЯНЮКА

буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
в СЕРЕДУ, 28 ЛИСТОПАДА, о год 10-ій рано
в Церкві СВ. ТРОЙЦІ в ІРВІНГТОНІ, Н. Дж.

•

В СУБОТУ, 1-го ГРУДНЯ 1973 РОКУ
буде відправлена
ПАНАХИДА
І ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА
в БАВНД БРУКУ, Н. Дж., о год. 11-ій ранку.

Про молитви Друзів, Приятелів і Знайомих просять —
ДРУЖИНА з ДІТЬМИ, ВНУКОМ і РОДИНА

ДЛЯ ВШАНУВАННЯ

св. п. Осипи з Білинських Грабовенської

заступниці голови Союзу Українок Америки

ЗАПРОШУЄМО

Членок Відділів СУА Округи Ню Йорк та Приятелів на

ЖАЛІБНІ СХОДИНИ

які відбудуться

в неділю, 2-го грудня 1973 року
о год. 1:30 по пол.
в Домівці СУА
при 108 Друга Евеню, Ню Йорк, Н. Й.

УПРАВА ОКРУЖНОЇ РАДИ НЮ ЙОРК

По довгій і тяжкій недузі відійшла у Вічність дуже Дорога нашій Родині святої і вічної пам'яті

Анна Андріївна Бакум

•

Поділяємо сум і невимовне горе ДМИТРА ДЕМЯНОВИЧА і СИНІВ та висловлюємо їм наше глибоко-сердечне співчуття.

ЄВГЕНІЯ та ОЛЕКСАНДЕР БАЛИНСЬКІ з РОДИНОЮ

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ В НЮ ЙОРКУ

— влаштовує —

в суботу, 8 грудня 1973, початок год. 7:30 веч.
в залі
УНДому, 140-142 Друга Евню в Ню Йорку

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ

для відзначення

80-ЛІТТЯ „СВОБОДИ"

В ПРОГРАМІ:

- Промова головного редактора „Свободи" АНТОНА ДРАГАНА;
- Виступ АНСАМБЛЮ БАНДУРИСТІВ Хору „Думка" під керівництвом о. С. КІНДЗЕРЯВОГО-ПАСТУХОВА;
- Сольоспів ЛЯРИСОИ МАГУН
- Виступ гумориста ІКЕРА-КЕРНИЦЬКОГО

Зголошення до участи до 5-го грудня приймає голова Окружного Комітету Відділів УНС д-р Іван Флис, 98 2-га Авеню, Ню Йорк, Н. Й. Ціна квитка вступу 10.00 дол.

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.
МИКОЛИ ФЕНЧИНСЬКОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в неділю, 2-го грудня 1973 року
о годині 9:15 ранку
в Українській Католицькій Церкві
Успенія Пресвятої Богородиці
в ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж.

Просимо про молитви за спокій душі Покійного.

Дружина АННА, ДІТИ і ВНУКИ

Об'єднання Мистців Української Сцени (ОМУС)
влаштовує дня 31-го грудня 1973 р. в Ню Йорку, Н. Й.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ БОГЕМИ

З НОВОРІЧНОЮ ПРОГРАМОЮ
ПОДРОБИЦІ В НАСТУПНИХ ОГОЛОШЕННЯХ

Український драматичний театр „ЗАГРАВА", Торонто, Канада

УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ

Драма на 5 дій ІВАНА ФРАНКА

Реж. Юрій Вольський • Дек. Омелян Теліжин • Кост. Марія Левицька • Адмін. В. Довганюк

Ню Йорк
Субота, 1-го грудня 1973 р.
Stuyvesant High School
15-та вул. між 1-ою а 2-ою Ave.
ПОЧАТОК — год. 6-та вечора
Передпродаж квитків: АРКА й ЕКО

Філядельфія
Неділя, 2-го грудня 1973 р.
ПОЧАТОК — 4-та год. по пол.

Гостинні виступи в Ню Йорку і Філядельфії адмініструють з рамени ОМУС: М. Івасівка і Я. Климовський.

ВІДБУВСЯ СОБОР УКРАЇНСЬКОГО

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Між важливішими справами, які полагоджувалися на цьому Соборі, була справа кращої консолідації і активізації наявних сил і праці в УЄО. В цій цілі розпочато відповідні акції та ухвалено резолюцію, яка закликає пасторів і членів українських пресвітерських і реформованих громад, де в цьому заходить потреба, „до покаяння, більшої жертвенности і молитви, щоб можна осягнути ті цілі, які стоять перед українським євангельсько-реформованим рухом". У зв'язку з цим плянується також створення Місійного Фонду.

Собор привітав розпочаття Українською Пресвітерською Церквою в Ірвінгтоні недільної релігійної радіопередачі для міст Ню Йорку та Нюарку з околицями, а також релігійну радіопередачу, яку розпочала надавати в Україну Українська Пресвітерська Церква в Торонті, в надії, що обі ці передачі з часом об'єднаються в одну для спільної дії в межах УЄО.

Собор виніс ухвалу про приступлення УЄО в ПА в члени Ради Українських Церков, закликав посилити збірку пожертв на видання Історії Укр. Єв.-Реформованого Руху, праця над якою викінчується, як також на дальшу розбудову Фонду на видання в сучасній українській мові творів Г. Сковороди, над перекладом яких саме тепер працюється.

Звернено увагу на потребу докінчення в робленні коректорських і деяких інших поправок у Біблії в перекладі митр. Іларіона та скорого видання її, а це тому, що на книжковому ринку відчувається Біблії, хоч на неї є постійсться в розпродажу брак цінний попит.

Постановлено продовжувати посилену акцію в обороні переслідуваних діячів в Україні та взагалі в Совєтському Союзі за їхні релігійні, національні, чи політичні переконання. Постановлено просити уряди Америки та Канади, щоб вони старалися спинити нелюдську експлуатацію своїх громадян Совєтами, які накладають надзвичайно високі митні оплати на посилки в Совєтський Союз, які висилаються туди американськими і канадськими горожанами тільки з чисто гуманітарних побуджень, щоб дати потрібну поміч своїм своякам і приятелям.

Постановлено повести акцію, щоб Об'єднані Нації змінили свої різні нерозумні постанови, які внеможливлюють цій організації вести яку-будь успішну оборону людських прав переслідуваних і арештованих осіб у Совєтському Союзі. Постановлено запротестувати проти Світової Ради Церков, яка на останньому своєму пленумі не ухвалила протесту проти релігійних, національних і політичних переслідувань в Україні та у всьому Совєтському Союзі, а то тільки тому, що „представники" совєтських церков, які знаходяться на послугах совєтського уряду і партії, цьому спротивилися. Постановлено також висловити своє обурення з приводу того, що московський „патріярх", так само заперечив там існування релігійних й інших переслідувань в Совєтах.

На Соборі складено, або відчитано привіти від церковних громад, осіб і організацій, а в тому від Секретаріяту СКВУ.

На закінчення Собору, вечером 31-го жовтня, його учасники відбули спільну вечерю, на якій могли обмінятися думками і враженнями. В неділю, 4-го листопада о годині 9:30 рано, відбулося коротке пособорове Богослуження, по якому учасники поїхали на Всенародну Маніфестацію СКВУ, що відбулася в Мейпл Лиф Гарден в Торонті. Від УЄО взяли участь в Екуменічному Молебню, що був відправлений на початку цієї Маніфестації — пастори І. Р. Ковалевич, Г. Адамс і В. Боровський. Останній відчитав на цьому Молебні „Апостола" з першого листа апостола Павла до Солунян, з розділу 5-го, вірші 12-23.

На Другому Світовому Конгресі Вільних Українців цей раз відчитав привіт від українських протестантів президент УЄО в ПА — мгр В. Багрій. До Президії СКВУ цей раз увійшов, як представник українських протестантів, почесний голова Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Б-ва — паст. д-р Лев Жабко-Потапович. Згадані тут останньо особи і паст. В. Боровський під час нарад Конґресу мали свої місця в Почесній Президії Конґресу і Конґресового бенкету, на закінчення якого провів молитву представник українських протестантів пас. д-р Л. Ж.-Потапович.

СТВОРЕНО УКРАЇНСЬКУ СВІТОВУ КООПЕРАТИВНУ РАДУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Вибрані на цій Світовій Кооперативній Конференції керівні органи: голова — дир. Василь Ситник (Канада), перший заст. голови — інж. А. Качор (Канада), другий заст. голови — дир. О. Плешкевич (ЗСА); секретарі — І. Лецишин і В. Куций (Канада); члени Ради — мгр П. Кіт (Канада), інж. Д. Григорчук (ЗСА), мгр П. Цимбалістий (ЗСА), С. Лисенко (Австралія) і інж. Ю. Іваник (Аргентина); Контрольна Комісія — голова — мгр В. Кліш (Канада), Л. Футала (ЗСА) і І. Шкварчук (Канада). Делеґатом Української Світової Кооперативної Ради до СКВУ вибрано одноголосно дотеперішнього голову Кооперативної Комісії при Секретаріяті СКВУ, дир. Омеляна Плешкевича.

Світова Конференція Українських Кооператорів в Торонті, яка перетворила Кооперативну Комісію при СКВУ на Українську Світову Кооперативну Раду й поширила цим самим плятформу розвитку нашого кооперативного руху в діяспорі, закінчилась урочистим Бенкетом у вечірніх годинах. Бенкетом проводив екз. директор Товариства Української Кооперації в ЗСА, інж. Д. Григорчук, а святочне слово про значення кооперації у нашому житті мав мгр Володимир Кліш з Канади.

ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

чевського, ставив українські інтермедії 17-18-го століть. Цей балаган розмальований ззовні яскравими примітивними комічними фігурами ще здаля приваблював глядачів. Костюми, декорації та гри акторів мали такий самий умовний примітив н и й та комічний характер. Успіх вистав цих інтермедій та розголос про них був настільки великий, що навіть цариця-мати Марія Федорівна відвідала їх зі своїм почтом.

Винахідливість та новаторство Кричевського, сперті на старій українській традиції з повною силою виявилися в оформленні цього балагану і поставили питання про відродження українського театру — розрив з реалістично-побутовим театром і створення театру дійства зі справжнім театральним видовищем.

Згодом геніяльний реформатор українського театру Лесь Курбас у своїх творчих шуканнях пішов саме цим шляхом, здійснюючи свої ідеї відродження та европеїзації українського театру.

Не менша заслуга Василя Кричевського і в створенню та ставленню українського кіна. Запрошений на мистецького консультанта новоствореної української кінофабрики ВУФКУ в Одесі, він стає центральною постаттю, навколо якої гуртується талановита українська молодь кінофабрики — Юрій Яновський, Олександер Довженко та інші. В. Г. Кричевському належить мистецьке оформлення серії українських історичних фільмів, як „Тарас Шевченко" „Тарас Трясило", „Борислав сміється", „За стіною", „Назар Стодоля" та інших, включно з першим українським кольоровим фільмом „Сорочинський ярмарок".

Йому також належить оформлення Довженківського фільму „Звенигора" — фільму, в якому був захований глибокий філософський зміст про невмирущість української традиції — духа нації. Сценарій написали Юртик (Юрко Тютюнник), Юрій Яновський та Майк Йогансен. Цей найбільш поетичний в історії українського кіна фільм жорстоко обкраяла совєтська цензура, починаючи зі сценарія. Не зважаючи на це обкраяння, ім'я молодого режисера Довженка, що його ставив, стало широко знаним.

Фільм „Звенигора" буде висвітлений на виставці в день її відкриття.

За час своєї праці в кінематографії, Кричевський виховав мистецькі кадри для українського кіна і став основоположником української кінокультури. Недарма Микола Бажан свою статтю про Кричевського назвав „Творець у кіно".

Видатну ролю відіграв Василь Кричевський і в розвиткові прикладного мистецтва. Коли Варвара Терещенко, дочка найбільшого українського мільйонера, заснувала школу килимарства, він допомагав поставити справу виробництва українських килимів на високому мистецькому рівні. Виткані за його рисунками килими за великі гроші продавали колекціонерам закордон. Велику ролю В. Г. Кричевський відіграв як директор Миргородського Керамічного Інституту, що його він реформував з промислової школи на доручення Полтавського губерніяльного земства.

Величезні були заслуги В. Г. Кричевського на педагогічному полі. Обраний на першого ректора Української Державної Академії Мистецтв в 1917 році, а під совєтами професор та керівник катедри малярства у Київському художньому інституті, він виховав ціле покоління українських мистців.

Двічі в житті В. Г. Кричевському довелося загубити всі свої праці. Перший раз, 1918 року, загинув увесь доробок його життя, в пожежі будинку Михайла Грушевського у Києві, де жив мистець. Як відомо, коли большевики в січні 1918 року наступали на Київ, то перші гарматні постріли потрапили в приміщення Кричевського. В пожежі загинули не тільки всі мистецькі твори Кричевського, але й безцінні мистецькі збірки його та Михайла Грушевського. Друга велика втрата сталась під час Другої світової війни, коли мистець був змушений покинути Київ.

Помер Василь Григорович Кричевський далеко від рідної землі у гарячій та духово чужій Венезуелі. Обидва його сини, Микола та Василь, (молодший), а також його онука Катря, дочка Василя Васильовича Кричевського, стали також відомими українськими мистцями. Цими днями у Ню Йорку відкрилась виставка Василя Кричевського молодшого і його дочки Катрі Кричевських. Чимало творів Василя Григоровича на виставці, що має відкритися 2-го грудня, призначено на продаж, щоб фінансувати видання монументальної монографії про великого українського мистця Василя Григоровича Кричевського, згаданої на початку цієї статті.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВАРВАРА БАРДАЧЕВСЬКА, членка УНС Відд. 241 Т-ва ім. І. Франка в Вунсакет, Р. Ай., померла 30 жовтня 1973 р. на 68 р. ж. Нар. в с. Лука Мала, пов. Скалат. Полишила в смутку 2 дочки і 4 внуків. Похорон відбувся 2 листопада ц. р. на цвинтарі St. Charles, Блекстон, Масс.
Вічна Їй Пам'ять!
Джанет Вардел, секр.

РОЗАЛІЯ ВІЛОВС — членка УНС Відд. 148 Т-ва Любов в Ґріт Медов, Н. Дж., померла 4 листопада 1973 р. на 81 р. ж. Стала членкою УНСоюзу в 1938 р. Полишила в смутку доньку Марію. Похорон відбувся 6 листопада ц. р. на цвинтарі Pequest, Great Meadows, N.J.
Вічна Їй Пам'ять!
А. Левошок, секр.

ТЕОДОР ТКАЧИК, член УНС Відд. 277 Б-ва св. І. Хрестителя в Гартфорді, Конн., помер 1 вересня 1973 р. на 82 р. ж. Став членом УНСоюзу 1918 р. Полишив у смутку доньку Ванду та внуків. Похорон відбувся 5 вересня ц. р. на цвинтарі Zion Hill в Гартфорді, Конн.
Вічна Йому Пам'ять!

ЯРОСЛАВ РИБАК, член УНС Відд. 221 Б-ва св. Стефана в Чікаґо, Ілл., помер 8 жовтня 1973 р. на 26 р. ж. Став членом УНС в 1951 р. Полишив у смутку батька Івана, матір Ірину, сестру Марію. Похорон відбувся 16 жовтня ц. р. на цвинтарі св. Миколая в Чікаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шикула, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 2-го ГРУДНЯ 1973 р.

БРУКЛИН, Н. Й. Річні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького 158 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 216 Grand St. На порядку: звіти Управи і вибір нової. Проситься вирівняти вкладки. Присутність членів обов'язкова. — П. Польний, предс., М. Кіт, рек. секр.

СУБОТА, 8-го ГРУДНЯ 1973 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 270 Відд. о год. 7 веч. в УНДомі. Проситься вирівняти чл. вкладки. Можна посилати поштою на адресу: С. Островський, 29 Лексінґтон Аве., Джерзі Ситі, Н. Дж. 07304. Тел. 432-2983. — В. Вутковський, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 9-го ГРУДНЯ 1973 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Т-ва Запор. Січ 367-ий Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр.-Амер. Клюбі. На порядку: звіти Контр. Комісії та вибір нової Управи на 1974 р. Проситься чл. прибути. — П. Дзюба, гол., М. Лилак, кас., В. Попович, секретар.

П'ЯТНИЦЯ, 14-го ГРУДНЯ 1973 р.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва Запор. Січ 155 Відд. о год. 8-ій веч. в залі УНДому, 760 Стейт вул. На порядку: річні звіти урядовців Відділу та вибір Управи на 1974 р. Проситься чл. прибути на збори. — М. Степась, предс., М. Фединишин, секр.

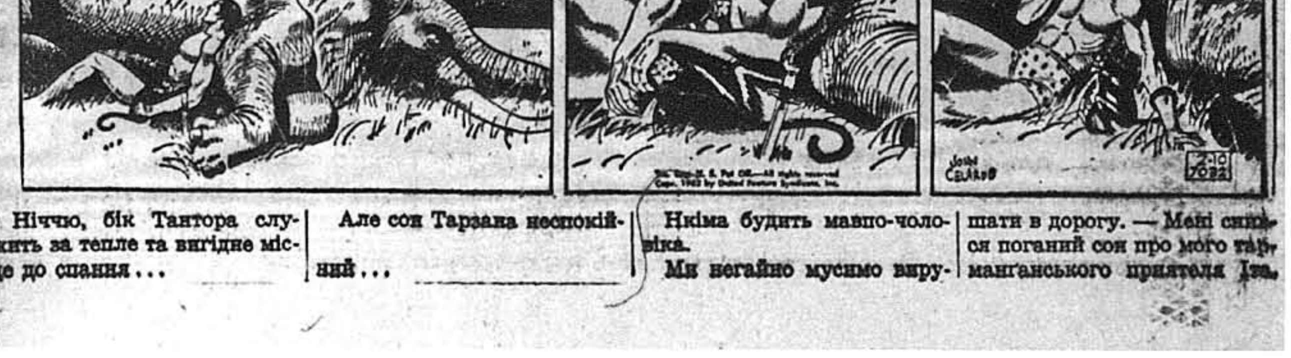
ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

З уваги на закінчення біжучого року, Адміністрація просить всі Товариства чи поодинокі особи, що довгують за оголошення, вирівняти їх конечно найдалі

до 15-го грудня 1973 року

ЛИСТ МІЙ ДО ТЕБЕ прийшов з поворотом. Неправдивий номер. Пришли негайно свою адресу.
ЛЬОЛЯ — New York

ТАРЗАН, Ч. 7032. Тарзанові сниться поганий сон



Ніччю, бік Тантора служить за тепле та вигідне місце до спання...

Але сон Тарзана неспокійний...

Нкіма будить мавпо-чоловіка.

Ми негайно мусимо вируштати в дорогу. — Мені сниться поганий сон про мого тармаганського приятеля Іта.